

ЗА НЯКОИ ИМЕНА И ПРОЗВИЩА В БЪЛГАРСКАТА И В АНГЛИЙСКАТА ЛИТЕРАТУРА

(Манова-Георгиева, Яна. Номинативна символика (Типология и характеристика на имена и прозвища в българския и английския език). Благоевград: Университетско издателство „Неофит Рилски“, 2020, 161 с. ISBN: 978-954-00-0217-0)

Иванка САКАРЕВА

Югозападен университет „Неофит Рилски“, България
E-mail: vanyasakareva@gmail.com

ON THE TOPIC OF SOME NAMES AND NICKNAMES IN BULGARIAN AND ENGLISH LITERATURE

Ivanka SAKAREVA

South-West University “Neofit Rilski”, Bulgaria
E-mail: vanyasakareva@gmail.com

През 2020 г. излезе монографичният труд на Яна Манова-Георгиева „Номинативна символика (Типология и характеристика на имена и прозвища в българския и английския език)“, който е резултат от продължителната работа на авторката в областта на ономастиката и по-специално на литературната ономастика. Тази монография е приносна с това, че запълва една празнота в българско-английската компаративистика. Монографията е ценна не само заради качествения и професионален съпоставителен анализ на имената и прозвищата в двата езика, а и защото може да се разглежда от различни аспекти: езиковедски, литературоведски и антропологични, и да се ползва от различни специалисти, т.е. книгата има своя широка публика. Авторката използва за база на изследването си корпус от произведения на двама български писатели от втората половина на XIX и началото на XX век, преведени на английски език, и на двама английски писатели от същия период, преведени на български език.

Монографията се състои от увод, в който е представен обектът на изследване, и три глави. Първата глава е ясно разделена на три части, като в първата част се разглеждат традициите и типологиите на личните имена, презимената и фамилните имена в българския и в английския език и се посочват приликите и разликите в двете култури. Втората част е посветена на класическите типологии на Д. Кристъл (1989) и Е. Уитиком (1947),¹ а в третата част са представени начините на предаване на антропонимите, включително на „говорещите имена“ при превода от един език на друг, като авторката се позовава на терминологията на Влахов и Флорин (1990)². Тази глава е особено ценна за съпоставителното езикознание, теорията на превода и др. Втората глава разисква видовете прякори и прозвища в българския и в английския език, техния произход, значение и систематизация, представяйки мненията на изтъкнати английски и български езиковеди.

Третата глава изследва и анализира имената, прякорите и прозвищата, ексцерпирани от впечатляващ преводен корпус от произведения на Иван Вазов, Йордан Йовков, Чарлз Дикенз и Уилям Текери, наброяващ 1409 лични и фамилни имена. При анализа на семантично натоварените имена, прякори и прозвища авторката достига до извода, че в английската литература се срещат повече семантично натоварени имена, докато българските автори предпочитат употребата на

¹ Crystal, D. (1989) *The Cambridge Encyclopedia of the English Language*. Cambridge. Cambridge University Press, 582 p.; Withycombe, E. (1947) *The Oxford Dictionary of English Cristian Names*. Oxford. Oxford University Press, 358 p.

² Влахов, С. и Флорин, С. (1990) *Непреводимото в превода*. – В: *Изкуството на превода*. София: Народна култура, 356 с.

прякори и прозвища за типологизиране на персонажите си. В изследваните произведения от английската литература са представени образи от по-висшите прослойки на обществото, където прякорите не са често срещано явление. Авторката смята едно от обясненията за наблюдаваните в българската литература повече прякори и прозвища вероятно се дължи на факта, че описаните в нея социални прослойки принадлежат към по-нисшите обществени кръгове. Друга разлика в типологиите на двата езика е, че в българския език относително лесно може да се разграничат прякори от прозвища, докато в английския това не се наблюдава. Важно е да се отбележи, че авторката е откривател на допълнителни класове и подкласове, които не съществуват в известните към момента типологии на двата езика. Това е неин безценен принос към теорията за изграждането на универсална типология еталон на прякорите и прозвищата, както и заключението, че поради системните граматични различия между българския и английския език, в процеса на превод оригиналните фрази подлежат на морфосинтактична адаптация към законите на приемащия език. Яна Манова-Георгиева обособява нова категория, нефигурираща в представените до този момент типологизации, а именно такава, отразяваща *особености в характера и социалното поведение*. Въпреки по-ограничения брой прякори в английската литература авторката смело обособява и тук нова категория, която не се открива в изследваните произведения от българската литература – тази на *образите, алузиращи с герои от други произведения*.

Вследствие на анализа и извеждането на типологизацията на прозвищните имена в двата езика авторката обособява отделна категория – тази на „говорещите“ имена, които притежават същите подкатегории, както и прякорите / прозвищата. Тя е почти толкова важна и несъмнено е свързана пряко със семантичната натовареност на името спрямо образа на един или друг персонаж.

В направените заключения и изводи Манова-Георгиева професионално обобщава резултатите от анализа както на типологиите в двата езика, представени и дискутирани в първа и втора глава, така и на статистическите резултати от анализа на емпиричния материал в трета глава. Някои от значимите изводи посочват системни различия в съществуващите типологии на символните имена в английския и българския език, както и различия по отношение на фреквентността на прякорите и прозвищата в българския и английския език. Текстът е адекватно подкрепен от графики и фигури, а библиографията е богата – ползвани са трудове на английски и български език, речници, енциклопедии, интернет източници. Представената монография е актуална, тъй като, както бе посочено по-горе, тя запълва празнина в съвременната компаративистика по отношение на съпоставителни изследвания на литературните антропоници, прякорите и прозвищата в българския и в английския език. Внимание заслужава и новият методологичен подход при анализа на езиков материал, като съществуващите теоретични таксономии се обогатяват и разширяват на базата на резултатите от анализа на преводен корпус, при което практиката на превода обогатява и конкретизира съществуващите теоретични конструкции.